

## INNOVASİYALI İNKİŞAF ŞƏRAİTİNDƏ AZƏRBAYCANIN BİZNES MÜHİTİNDƏ KLASSİK MENECMENT METODLARINDAN İSTİFADƏNİN XÜSUSİYYƏTLƏRİ

*Daxil olub: 11 mart 2024-cü il*  
*Qəbul olunub: 22 may 2024-cü il*  
*Received: 11 March 2024*  
*Accepted: 22 May 2024*

**Kamil Şahbazov<sup>1</sup>, Məmməd Məmmədov<sup>2</sup>,  
İntizar Məmmədova<sup>3</sup>**  
<sup>1</sup>*i.e.d., professor, "İqtisadiyyat və texniki  
elmlər" kafedrası, UNEC*  
<sup>2</sup>*i.e.n., dosent, "Biznes və logistika"  
kafedrası, UNEC*  
<sup>3</sup>*i.e.n., dosent, UNEC*

### Xülasə

Sürətlə və diversifikasiya olunmuş şəkildə inkişaf etməkdə olan müasir dünya iqtisadiyyatında hansı kataklizmlərin baş verəcəyini əvvəlcədən söyləməyin çətin, əksər hallarda isə qeyri-mümkün olduğu bir dövrdə ölkə iqtisadiyyatını klassik idarəetmə metodlarına adaptasiya etmək bir zəruriyyət olur. Təqdim edilən məqalə də məhz bu aktual mövzuya həsr olunmuşdur. Məqalədə innovasiyalı inkişaf şəraitində Azərbaycanın biznes mühitində klassik menecment metodlarından istifadənin bəzi xüsusiyyətləri tədqiq edilmişdir. Tədqiqat nəticəsində Azərbaycan iqtisadiyyatının bütün sferalarının innovasiyalı menecmentə effektiv adaptasiya olunması istiqamətləri əsaslandırılmışdır.

**Açar sözlər:** *menecment, innovasiya, biznes, komplementarlıq, qeyri-neft.*

## FEATURES OF USE OF CLASSICAL MANAGEMENT METHODS IN THE BUSINESS ENVIRONMENT OF AZERBAIJAN IN THE CONDITIONS OF INNOVATIVE DEVELOPMENT

**Kamil Shakhbazov<sup>1</sup>, Mamed Mamedov<sup>2</sup>, Intizar Mamedova<sup>3</sup>**  
<sup>1</sup>*Dr., Professor, Department of Economics and Technical Sciences, UNEC*  
<sup>2</sup>*Ph.D., Associate Professor, Department of Business and Logistics*  
<sup>3</sup>*Ph.D., Associate Professor*

### Abstract

Adaptation of the country's economy to classical management methods is a necessity in conditions where it is difficult, and in most cases impossible, to predict what cataclysms will occur in the modern world economy, which is developing rapidly and diversified. The presented article is devoted to this topical topic. The article examines some features of the use of classical management methods in the business environment of Azerbaijan in the conditions of innovative development. As a result

of the research, directions for effective adaptation of all spheres of Azerbaijan's economy to innovative management have been substantiated.

**Keywords:** *management, innovation, business, complementarity, non-oil.*

## ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ КЛАССИЧЕСКИХ МЕТОДОВ УПРАВЛЕНИЯ В БИЗНЕС-СРЕДЕ АЗЕРБАЙДЖАНА В УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ

*Камиль Шахбазов<sup>1</sup>, Мамед Мамедов<sup>2</sup>, Интизар Мамедова<sup>3</sup>*

<sup>1</sup>д.э.н., профессор, кафедра «Экономика и технические науки», UNEC

<sup>2</sup>к.э.н., доцент, кафедра «Бизнес и логистика»

<sup>3</sup>к.э.н., доцент

### Резюме

Адаптация экономики страны к классическим методам управления является необходимостью в условиях, когда трудно, а в большинстве случаев невозможно предсказать, какие катаклизмы произойдут в современной мировой экономике, развивающейся быстрыми темпами и диверсифицированной. Представленная статья посвящена этой актуальной теме. В статье изучены некоторые особенности использования классических методов управления в бизнес-среде Азербайджана в условиях инновационного развития. В результате исследования обоснованы направления эффективной адаптации всех сфер экономики Азербайджана к инновационному управлению.

**Ключевые слова:** *менеджмент, инновации, бизнес, взаимодополняемость, ненефтяной сектор.*

Qeyri-müəyyənliklərlə müşayiət olunan müasir dünya iqtisadiyyatı çox sürətlə və diversifikasiya olunmuş şəkildə inkişaf etməkdədir. Belə bir şəraitdə dünya iqtisadiyyatında hansı kəskin dəyişikliklərin baş verəcəyini öncədən söyləmək çox çətin, əksər hallarda isə qeyri-mümkündür. Ona görə də məhz bu qeyri-müəyyənlik dövründə yaşamaqda və inkişaf etməkdə olan respublika iqtisadiyyatını klassik idarəetmə metodlarına adaptasiya etməyə borcluyuq. Təcrübə göstərir ki, müasir klassik metodları kor-koranə respublika iqtisadiyyatına tətbiq etmək arzu edilən nəticəyə gətirib çıxarmır. Millətin komplementarlığını nəzərə alaraq, iqtisadi və administrativ metodlardan istifadə etməklə iqtisadiyyatın qeyri-neft sektorunun inkişafına nail olmaq bir zərurətə çevrilir. Azərbaycanda aqrar sektorun, tikinti

biznesinin və turizmin inkişafı respublikanın müvafiq məqsədli yol xəritəsinin olmasına baxmayaraq məhsuldar yox, hələ də kortəbii baş verir və tamamilə haqlı olaraq belə bir sual yaranır – gələcəyi necə proqnozlaşdırmaq və effektiv nəticələrə necə nail olmaq olar?

İlk növbədə biz çağdaş sivilizasiyaya adaptasiya olunaraq, onun dəyərlərini və mədəniyyətini başa düşməliyik, dərk etməliyik.

Etiraf etmək lazımdır ki, müasir Avropa özünün menecmentdəki ənənələrindən imtina etməyə tələsmir. Lakin burada öz təcrübələrinin dünya idarəçilik praktikasında əldə edilmiş nailiyyətlərlə uzlaşdırmaq cəhdləri müşahidə edilməkdədir. Oxşar vəziyyət bu öz inkişafında əhəmiyyətli nailiyyətlər əldə etmiş Yaponiya sosisumunda da müşahidə edilir.

“Fərqli menecment” konsepsiyalarının meydana çıxmasına (yaranmasına) belə bir faktın etiraf edilməsi kimi baxmaq olar ki, yeganə düzgün və vahid idarəetmə sistemi mövcud deyil. Bu gün çoxlu və müxtəlif idarəetmə sistemlərinin mövcud olması və onların fəaliyyət göstərməsi hüququnun olması qəbul olunmuşdur, çünki onların hər biri rəqabət qabiliyyətlidir və milli, etik mədəniyyətlərin spesifik xüsusiyyətləri ilə sıx bağlıdır.

Azərbaycanlılara xas olan milli dəyərlər kompleksi digər millətlərdən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənir. Azərbaycanlılar daha çox ailə biznesinə meyillidirlər, başqa sözlə azərbaycanlılar öz resublikalarına, öz ailələrinə bağlıdırlar, onlar dövlətə sadıqdirlər. Ona görə də kiçik və orta biznesin inkişafı ailə ənənələri ilə sıx bağlıdır. Azərbaycanlılar kommersiya biznesindən yaxşı baş çıxarırlar, ticarət etməyi, logistika sahibkarlığında biznes qurmağı yaxşı bacarırlar. Azərbaycanlıların rasionallağı onlara müasir dünyanın bütün ölkələrində tələbat olduğuna dəlalət edir (5).

Qloballaşmanın respublika iqtisadiyyatının dünya təsərrüfat əlaqələri sistemə inteqrasiya olunmasına güclü təsir etməsinə baxmayaraq, o, milli mədəniyyətlərin xüsusiyyətlərini, onların milli iqtisadiyyatın inkişafındakı rolunu artırır.

Respublikanın top menecmenti üçün ən aktual məsələ ölkənin iqtisadiyyatına xarici və yerli investisiya qoyuluşlarının artırılmasına kömək etməkdir. Bunun üçün müntəzəm olaraq səmərəli (rasional) menecment metodları haqqında düşünmək və ona adaptasiya olunmasına çalışmaq lazımdır.

Bütün deyilənlərin hamısı bizə Azərbaycanda müasir menecment məktəbinin yaradılması zəruriliyindən danışmağa imkan verir.

Bu gün Azərbaycanda aşağıdakı vəzifələri özündə ehtiva edən müasir menecment məktəbinin yaradılması öz aktuallığını qabarıq şəkildə büruzə verməkdədir:

- respublika biznesi üçün zamanın tələblərinə adekvat cavab verə bilən ixtisaslı menecer kadrların hazırlanması və yenidən hazırlanması;
- menecment məktəbinin maddi-texniki və intellektual bazasının ən müasir trendlərə cavab verməsi;
- menecment məktəbi bazasında müntəzəm olaraq müasir dövrün intellektual menecerlərinin hazırlanması və yenidən hazırlanması;
- menecment məktəbinin əsas vəzifələrindən birinin biznes və innovativ dünya brendləri ilə birgə fəaliyyət göstərən effektiv menecerlərin formalaşdırılmasının olması;
- menecment məktəbinin öz xərclərinin müntəzəm olaraq ödəməsinə nail olunması.

Müasir dövrdə bir çox araşdırmaçılar qabaqcıl hərəkətverici qüvvəsi material və bioloji texnologiyaları özündə birləşdirən kiberfiziki sistemlərə və qabaqcıl rəqəmsal texnologiyalara əsaslanan yeni texnoloji quruluşlu müasir iqtisadi sistemə keçməkdən danışırlar.

Bütün məkanlarda tətbiq olunan rəqəmsal texnologiya, təbii ki, cəmiyyətin bütün strukturlarının işində, o cümlədən də biznes strukturlarının işində öz əksini tapmalıdır.

Yeni tendensiyalar tədricən menecment sistemində də öz əksini tapmaqdadır. Belə ki, işgüzar təşkilatların strateji inkişaf oriyentirləri dəyişməkdə, əmtəə və xidmətlərin son dərəcəində isə qeyri-material komponentlərin payı artmaqdadır. Bununla əlaqədar olaraq, biznesin aparılmasına yanaşmalarda transformasiyalar gedir, informasiya texnologiyalarına tələblər dəyişir və son nəticədə yüksək rəqabət səviyyəsi əsas tələb olur.

Nəticədə rəqəmsal texnologiyanın müəssisənin fəaliyyətinə müsbət təsirinə nail olmaq üçün şirkətin rəqəmsal transformasiyasının həyata keçirilməsi məsələsi vacib olur.

Uğur qazanmaq və rəqabət mübarizəsində qalib gəlmək üçün menecment bu prosesləri dərindən araşdırmağı bacarmalıdır.

Müasir informasiya texnologiyalarını sadəcə olaraq köçürmək (kopyalamaq) mümkün deyildir, onlar kollektivin komplementarlığı ilə uzlaşdırılmalıdır.

Fikirləşirik ki, rəqəmsallaşmanın intensiv olaraq tətbiq edildiyi bir şəraitdə menecmentin aşağıdakıları etməsi zəruridir:

- müəyyən sahədəki rəqəmsal texnologiyanı təhlil etmək, rəqəmsal texnologiyadan istifadə etməklə biznesin aparılmasını və müəssisənin biznes modelinin formalaşdırılması;

- dəqiq diaqnostika əsasında müəssisənin daxili mühitini təhlil etməsi;
- müəssisənin ideal biznes modelini aktual durumla və transformasiya istiqamətləri ilə əlaqələndirməyi bacarması;
- transformasiya planının hazırlanması;
- reallaşdırma komandasının formalaşdırılması;
- nəzarət və monitorinqin həyata keçirilməsi.

Rəqəmsal transformasiyanın həyata keçirilməsi mənfəətlə işləmək və cəmiyyət üçün lazım olan məhsullar istehsal etmək istəyən istənilən müəssisənin bir nömrəli problemidir.

Azərbaycanda müasir menecment birinci növbədə yuxarıda qeyd edilən məqsədləri qarşıya qoymalı və reallaşdırmalıdır. Göstərilən məqsədlərə nail olmaq üsullarını isə təşkilatların özləri müəyyən etməlidirlər.

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanda eyni zamanda qeyri-neft sektorunda gələcəyə hədəflənmiş müəssisələr fəaliyyət göstərməkdədir. Belə şirkətlərə nümunə olaraq “Azərsun Holding”i, “Qaradağ Sement” açıq səhmdar cəmiyyətini, “Gilan Holding”i və başqalarını göstərmək olar. Eyni zamanda Azərbaycanda işgüzar təşkilatların əməkdaşlarının təlimi texnologiyası fəaliyyət göstərir (5, s.59).

XXI əsrin üçüncü on illiyində sürətlə inkişaf edən və yayılan informasiya, kommunikasiya texnologiyaları (İKT) qloballaşma prosesinə yeni impuls verməklə ölkələrinin sosial-iqtisadi həyatına ciddi təsir göstərəcəkdir. Bu prosesdə Azərbaycan istisna təşkil etməyəcəkdir.

Qlobal monetar xarakterli amillər demək olar ki, ölkə həyatının bütün sferalarında – iqtisadi, sosial, siyasi, humanitar-mədəni və digər sferalarında gedən proseslərə nüfuz edir. Bununla yanaşı, dünyanın istənilən ölkəsində olduğu kimi Azərbaycanda da öz mənşəyinə və təsir sferasına görə sfesifik komplementar xarakter daşıyan amillər mövcuddur.

Azərbaycanda həmçinin öz mənşəyinə və təsir sferasına görə regional (ölkə regionlarına xas olan) və ya daxili xarakterli amillər də mövcuddur. İdarəetmədə bunların qeydə alınması ölkənin ictimai həyatının müxtəlif sferalarının idarə edilməsi nöqtəyi-nəzərindən effektiv siyasətin formalaşdırılmasında mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Müasir mərhələnin çağırışlarının əsas amillərini şərti olaraq aşağıdakı kimi qruplaşdırmaq olar.

1. Qloballaşma şəraitində bütün dünyada iqtisadi və təsərrüfatçılıq proseslərindəki dəyişikliklərin və innovativ yeniliklərin tirajlanması tempi ağıla gəlməz dərəcədə sürətlənir. Həmçinin innovasiya fəaliyyətinin aktivləşməsi ilə onların

istehsal sferasına tətbiqi keyfiyyətcə yeni müstəvidə baş verir. Əslində qloballaşmanın “müsbət yüklənmiş” bu effekti dünyanın daha çox sayda ölkələrinin innovasiya, qabaqcıl texniki standartlar və yeni idarəetmə metodları sahəsində əməkdaşlığa qoşulmalarına səbəb olur. Proqnozlara görə yaxın və ortamüddətli gələcəkdə dünya iqtisadiyyatındakı artım məhz bu amilin təsiri nəticəsində baş verəcəkdir.

Qarşıdakı illərdə dünya ticarətinin artım tempinin istehsalın artım tempindən yüksək olması, qloballaşma ilə bərabər regional integrasiyanın genişləndirilməsi də gözlənilir. Beynəlxalq ticarət, rəqabət, intellektual mülkiyyət və ətraf mühit haqqında yeni standartların müəyyənəşdirilməsi nəzərdə tutulur. Eləcə də bu istiqamətdə beynəlxalq təşkilatların rolunun artırılması gözlənilir. İnkişaf edən istehsal texnologiyaları və innovasiya potensialı ilə beynəlxalq bazarlarda ixtisaslaşmaya üstünlük verən ölkələrin global və regional səviyyədə rəqabət qabiliyyətinin artması gözlənilir. Bu isə öz növbəsində yüksək əlavə dəyər yaradan sahələrin fəaliyyətini stimullaşdıracaqdır. İnnovasiyalar əsasında sənayenin inkişafı elmi və texnoloji potensialı gücləndirmək nəticəsində mümkün olur. İnkişaf etməkdə olan ölkələrin məhsuldarlığa əsaslanan artıma nail olması və yeni istehsal sahələrinin formalaşdırılması üçün müqayisəli üstünlüyə malik olmalıdırlar.

2. Belə bir şəraitdə Azərbaycan Respublikasının qarşısında duran başlıca vəzifə dünya ölkələrinin inkişaf prosesindən geridə qalmamaqdır. Bu isə hər şeydən əvvəl iqtisadiyyatın karbohidrogen resurslarından mövcud asılılığını aradan qaldırmağı tələb edir. Eyni zamanda belə bir vacib məsələnin – orta və uzunmüddətli perspektivdə ölkənin dünya iqtisadiyyatının texnoloji “autsayderinə” və xammal əlavəsinə çevrilməsinin qarşısının alınmasını daim diqqət mərkəzində saxlanılmasını tələb edir. Son onilliklərdə karbohidrogen resurslarının ixracı amili ölkənin iqtisadi artımının əsas hərəkətverici qüvvəsi olmuşdur. Lakin indiki mərhələdə qarşıda duran başlıca vəzifə qeyri-neft sektorunun üstün inkişafına, effektivliyin və iqtisadiyyatın rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsinə nail olmaqdır. Həmçinin bu işlərin hamısının innovativ əsaslarla edilməsi daim diqqət mərkəzində saxlanılmalıdır. Başqa sözlə, məhz indi ənənəvi iqtisadiyyatdan “bilik iqtisadiyyatına keçidin əsasları qoyulmalıdır”. Bu işlərin uğurla yerinə yetirilməsində adekvat insan kapitalının inkişafı planı həlledici rol oynaya bilər.

Bu da öz növbəsində iqtisadi modelin formalaşdırılması zamanı müvafiq tələblərlə çıxış edərək təhsilin əlavə və ömürboyu təhsil kimi komponentlərinin rol və əhəmiyyətini artırmaqla təhsil sistemində köklü dəyişikliklər etməyi irəli sürür. Həmçinin İKT və virtual təhsilin, miqyası hər gün genişlənən kompüter şəbəkəsi

sahəsindəki biliklərin rolunun artırılmasını nəzərdə tutur. Eyni zamanda əsas missiyanı yaradıcılıq və innovasiya, eləcə də bazarı tənzimləmək olan intellektual mülkiyyətin əhəmiyyətini artırır (11, s.127).

Artıq bu istiqamətdə müəyyən işlər görülmüşdür və görülməkdədir, lakin bunu yetərli hesab etmək olmaz. Məsələn, yeni informasiya texnologiyalarının inkişafı və sürətli tətbiqi respublika iqtisadiyyatının bütün sferalarının dünyanın bu sahədə əldə etdiyi nailiyyətlərə adaptasiyasını əhəmiyyətli dərəcədə sürətləndirmişdir.

Azərbaycanın təhsil sistemində, xüsusilə də müasir innovativ menecerlər hazırlanması sistemində baş verən dəyişikliklər bu işləri dünyanın qabaqcıl ölkələrinin aparıcı universitetlərinin təcrübələri ilə korreksiya etməyi tələb edir. Biz belə bir yanaşmanı tamamilə dəstəkləyir ki, ölkə iqtisadiyyatının modernləşdirilməsi yeni təfəkkürlü kreativ menecerlərsiz mümkün deyildir. Təqdirəlayiq hallardır ki, Azərbaycanın universitetlərində bu proses dövlət tərəfindən tənzimlənir və idarə edilir (7).

3. Hərtərəfli imkanlarla bərabər böyük risklər yaradan qloballaşma beşəlxalq miqyasda istehsal, ticarət, kapital axını və əmək miqrasiyası tendensiyalarını kəskin sürətdə artırdı. Eyni zamanda dünya ölkələrinin inkişafının qeyri-müəyyən xarakter daşması daha da güclənmişdir. Dünyanın iqtisadi dinamikasının müəyyən edilməsində həlledici rol oynayan güc mərkəzləri hesab edilən ölkələrin sırasına Çin, Hindistan və digər bu kimi yeni ölkələr daxil olmuşdur. Bu da öz növbəsində iqtisadi və ticarət əlaqələrinə təsir göstərərək resursların yenidən bölüşdürülməsinə, həmçinin beşəlxalq rəqabətin güclənməsinə gətirib çıxarır.

Növbəti dövr dünya iqtisadiyyatının əsas güc mərkəzləri arasındakı balansın dəyişməsi ilə və bununla əlaqədar olaraq onun strukturunda adekvat dəyişikliklər baş verməsi ilə, həmçinin regional iqtisadi ittifaqların rolunun artması ilə xarakterizə olunacaqdır (6).

Xarici iqtisadi integrasiya nöqtəyi-nəzərindən bu, Azərbaycan üçün yeni imkanlar açır və eyni zamanda ümumdünya kontekstinə üstünlük verməklə qarşıya yeni vəzifələr qoyur. Həmçinin lokal regional çərçivədən çıxaraq təsərrüfat əlaqələrindən və müxtəlif iqtisadi məkanların bazarlarında iştirak etməkdən faydalanır. Hal-hazırda inkişaf edən iqtisadiyyatların həm təyinat yerlərinin və həm də proqnozlaşdırılan birbaşa xarici investisiya mənbələrinin xüsusi çəkisi artmaqdadır. Nəticədə postböhran dövründə yüksək gəlirli ölkələrin iqtisadi artım tempi inkişaf etməkdə olan ölkələrin artım tempindən təqribən iki dəfə az olacaqdır. Eləcə də inkişaf etməkdə olan ölkələr qlobal iqtisadi artımın əsas lokomotivləri olacaqlar.

4. Pozitiv təsirin yeni texnologiyalar və innovasiyaların yayılması kimi amilləri ilə yanaşı, qloballaşmanın xarakterik xüsusiyyətlərindən biri “mənfi yüklənmiş”

iqtisadi proseslərin yayılması və onların ümumdünya təsərrüfat sisteminin integrasiyasına cəlb olunmuş ölkələri əhatə etmək qabiliyyətindədir. Bu mənada 1923-cü ildə başlamış və bu gün də davam etməkdə olan qlobal iqtisadi böhranın yeni fazası öz əhatə sferasının genişliyi ilə diqqəti cəlb edir. Böhran dövründə investisiya riskinin yüksək olmasına və devalvasiya dalğasının qonşu ölkələrə ciddi təsirinə rəğmən, Azərbaycan iqtisadiyyatı qlobal böhranı kifayət qədər hazırlıqlı şəkildə qarşıladı, beynəlxalq investisiya mövqelərində təmiz profisit və manatın kursunun sabitliyini qoruyub saxladı. Bu, böhrana qədərki dövrdə ölkədə həyata keçirilən rəşional makroiqtisadi və monetar siyasət, valyuta ehtiyatlarının yaradılması və maliyyə risklərinin gözlənilən (ehtiyatlı) şəkildə idarə edilməsi sayəsində mümkün oldu.

Söylənilənlərdən belə nəticə çıxır ki, menecmentin əsas vəzifəsi Azərbaycan iqtisadiyyatının bütün sferalarının innovasiyalı menecmentə effektiv adaptasiya olunması probleminin tədqiq edilməsidir. Qloballaşma ölkənin qarşısında bütün yeni nə varsa onların hamısının çox çevikliklə ictimai həyata tətbiq edilməsilə xarakterizə olunan tələblər (çağırışlar) qoyur və əgər cəmiyyət bu yeniliklərə adaptasiya olunmursa, o, rəqabət qabiliyyətli olmur. İnnovasiyalı menecment sahəsində Azərbaycanın qarşısına qoyduğu əsas məqsəd texnologiya sahəsində çox sürətli sıçrayışlara, həmçinin təhsil və səhiyyə sahəsində effektiv artıma nail olmaqdır.

İnnovasiya menecmenti digər sahələrlə müqayisədə menecmentin nisbətən yeni sahəsidir. Bu anlayışdan inkişaf etmiş ölkələrdə elm, texnologiya və innovasiyanın iqtisadi strategiyanın və bazar rəqabətinin həlledici amilinə çevrildiyi dövrdən geniş istifadə edilməyə başlanmışdır. İnnovasiya menecmenti hər şeydən əvvəl idarəetmə funksiyalarının korporativ səviyyədə professional reallaşdırılması ilə əlaqədardır. İnnovasiya menecmentinin vaxtı ilə strateji menecment konsepsiyasını doğuran anlayışdan yarandığı və onların arasında üzvi əlaqə olduğunu xüsusi qeyd etmək lazımdır. O, müasir korporasiyaların idarə edilməsinin bir sıra spesifik qanunlarını, onlara və sahibkarlığın inkişafına olan tələbləri öyrənir. Bununla bərabər, firmaların, korporasiyaların və innovativ düşüncəli sahibkarların davranışları bir çox cəhətdən dövlətin elmi-texniki siyasətinin prinsiplərindən və institutlarından, habelə innovasiya fəaliyyətinə dövlət dəstəyindən asılıdır (6).

İnnovasiya menecmenti elmi-texniki və intellektual resurslar menecmentidir. Burada resurs dedikdə haqqı ödənilməyən nemətlər olan elm, texnologiya və informasiya nəzərdə tutulur. Bunlar özündə planlaşdırılması, istifadə edilməsi və bərpa edilməsi nəzərdə tutulan aktivləri əks etdirir.

İnnovasiya menecmenti – sistem menecmentidir. O, həmişə elmi bilik sahələri arasındakı üfüqi əlaqələrdə “Mənin” çatışmamazlığını, cəmiyyətin vacib



problemlərinin həllində müxtəlif fənlərin integrasiyasının çatışmamazlığını hiss edir. Yaradıcı innovasiyalı menecment problemlərə onların bütövlüyündə (tamlığında) baxır. İnnovasiya menecmenti müasir idarəetmə elminin ən öncül nailiyyətidir. Mütəxəssislər qeyd edirlər ki, sahibkarlıq fəaliyyəti sahəsində bizim əhalinin böyük əksəriyyəti passiv və az savadlıdır. Yeni elmi ideyaların kommersiyalaşdırılması sahəsində isə ikiqat az savadlıdırlar (9, s.77).

İnnovasiya menecmenti innovasiya proseslərinə təsir edən iqtisadi, təşkilati-idarəetmə, sosial-psixoloji və hüquqi amilləri öyrənir. O, müəssisələrdə bu proseslərin təşkilinin daha effektiv formasıdır.

Müasir şəraitdə menecmentin inkişafı bütövlükdə istənilən müəssisə üçün xarakterikdir. Onun müəssisənin fəaliyyəti sferasında və ya təsərrüfat fəaliyyətinin növündən asılı olaraq idarəetmənin spesifik formaları, texnologiyaları və metodlarından istifadə edən ayrı-ayrı növlərini bir-birindən fərqləndirirlər. İnnovasiya menecmenti özündə bilavasitə obyektə innovasiyalar olan belə çox çeşidli növlərdən birini əks etdirir. Onun meydana çıxmasının səbəbləri əvvəlki dövrlərdə də ənənəvi menecmenti narahat edən, lakin indi tam şəkildə aydınlaşdırılan innovasiya sahibkarlığının problemləridir.

#### Ədəbiyyat

1. “Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış” inkişaf konsepsiyası Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 29 dekabr tarixli Fərmanı.
2. Амосов Ю.П. Венчурный капитализм: от истоков до современности. СПб.: РАВИ, 2004.
3. Асват Дамодаран. Стратегический риск-менеджмент (принципы и методики). Москва-Санкт-Петербург – Киев 2016.
4. Бауер М. Курс на лидерство: альтернатива иерархической системе управления компанией. М. 2008.
5. Гасанов Г.С. Современные тенденции бизнес-менеджмента: взаимодействие комплиментарности и ментальности. Санкт-Петербург.:2019.
6. Друкер Питер Задачи менеджмента в XXI веке, пер.с англ. М. Издательский дом «Вильямс», 2004.
7. Мəmmədov M.H. Azərbaycanın inkişaf strategiyasında ali təhsilin bəzi aspektləri. DTX-nin N. Əliyev adına Akademiyası. Konfrans, 07 may 2021.
8. Мединский В.Т., Шаршукова Л.Г. Инновационное предпринимательство. Учебное пособие. М.: ИНФРА-М, 2007.
9. Твисс Б. Управление Нововведениями, М. Экономика, 2009.
10. Ягудин С.Ю. Венчурное предпринимательство. Франчайзинг. Учебно-практическое пособие. М.: МЭСИ, 2006.
11. Якобсон А.Я. Инновационный менеджмент: Учебное пособие, М. Омега – Л, 2014.